

Vektorový součin

- má smysl pouze v \mathbb{R}^3

značíme $\vec{u} \times \vec{v} = \vec{w}$

$$\vec{u} = (u_1, u_2, u_3)$$

$$\vec{v} = (v_1, v_2, v_3)$$

$$\vec{u} \times \vec{v} = (u_2 v_3 - u_3 v_2, u_3 v_1 - u_1 v_3, u_1 v_2 - u_2 v_1)$$

Vlastnosti

$$\vec{w} = \vec{u} \times \vec{v} \quad \vec{w} \perp \vec{u} \text{ a } \vec{w} \perp \vec{v}$$

$$\vec{w} \cdot \vec{u} = 0 \quad \vec{w} \cdot \vec{v} = 0$$

$$\vec{u} \cdot \vec{w} = u_1(u_2 v_3 - u_3 v_2) + u_2(u_3 v_1 - u_1 v_3) + u_3(u_1 v_2 - u_2 v_1) = 0$$

$$\text{antisymetrický: } \vec{u} \times \vec{v} = -\vec{v} \times \vec{u}$$

$$\text{symetrický: } \vec{u} \cdot \vec{v} = \vec{v} \cdot \vec{u}$$

$$\vec{w} = \vec{u} \times \vec{v} \quad (\vec{u}, \vec{v}, \vec{w}) \text{ tvoří pravotočivý systém}$$

$$\vec{v} = \vec{v} \times \vec{u} \quad (\vec{v}, \vec{u}, \vec{w}) \text{ tvoří levotočivý systém}$$

$$\vec{w} = \vec{u} \times \vec{v} \quad |\vec{w}| = |\vec{u}| \cdot |\vec{v}| \cdot \sin \varphi$$

$$\varphi = 0 \rightarrow \vec{w} = \vec{0}$$

$$\varphi = \frac{\pi}{2} \quad |\vec{w}| \text{ je maximální}$$

umoc $|\vec{w}|$ je číselná rovná velikosti rovnoběžníku

vytvořeného vektory \vec{u} a \vec{v}

$$\text{plocha } S = |\vec{u} \times \vec{v}|$$

$$\vec{z} = \vec{v} \times \vec{u}$$

$$\vec{x} = \vec{u} \times \vec{v}$$

$$\vec{v} = \vec{z} \times \vec{u}$$

Smíšený součin: $\vec{u}, \vec{v}, \vec{w}$... tři vektory

$$\text{objem } V = \vec{u} \cdot (\vec{v} \times \vec{w}) = \vec{w} \cdot (\vec{u} \times \vec{v}) = \vec{v} \cdot (\vec{w} \times \vec{u})$$

Vzájemná poloha přímky a roviny

σ, p

$$p \subset \sigma$$

$$p \cap \sigma = \emptyset$$

$$p \cap \sigma = \{A\}$$

Přímka p leží v rovině σ .

①

Přímka p je rovnoběžná s rovinou σ .

②

Přímka p protíná rovinu σ .

③

- Řešíme soustavu rovnic: p, σ

① ∞ mnoha řešení soustav

② žádné řešení soustav

③ právě jedno řešení

Příklad: $\sigma: 2x - 3y + z - 3 = 0 \quad \vec{n}_\sigma = (2, -3, 1)$

$$p: X = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \end{pmatrix} + t \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix} \rightarrow \begin{cases} x = 1+t \\ y = 2+t \\ z = 3+t \end{cases}$$

$$p \rightarrow \sigma: 2(1+t) - 3(2+t) + (3+t) - 3 = 0$$

$$2 + 2t - 6 - 3t + 3 + t - 3 = 0$$

$$0t + 0 = 0$$

$$0 = 0 \rightarrow \infty \text{ mnoho řešení}$$

$$\rightarrow p \subset \sigma$$

$$\vec{n}_\sigma \cdot \vec{d} = 2 \cdot 1 - 3 \cdot 1 + 1 \cdot 1 = 0$$

$$\rightarrow \text{bod } p \cap \sigma, \text{ tedy } p \subset \sigma$$

$$A = [1, 2, 3] \in p$$

$$A \in \sigma: 2 \cdot 1 - 3 \cdot 2 + 3 - 3 = 2 - 6 + 3 - 3 = -4 \neq 0$$

$$A \notin \sigma$$

$$\Rightarrow p \subset \sigma$$

$$\sigma: 2x - 3y + z - 3 = 0$$

$$q: X = \begin{pmatrix} 2 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix} + t \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix}$$

$$\vec{n}_\sigma \cdot \vec{d} = 0$$

$$8 \neq 0: 4 - 6 + 2 - 3 = -3 \rightarrow B \notin \sigma \Rightarrow q \parallel \sigma$$

$$2(2+t) - 3(1+t) + (1+t) - 3 = 0$$

$$-3 = 0 \quad \text{NR} \Rightarrow q \cap \sigma = \emptyset$$

$$r: X = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \end{pmatrix} + t \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix}$$

$$\vec{d} = \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix} = \vec{n}_\sigma \rightarrow r \perp \sigma$$

$$r \rightarrow \sigma: 2(1+t) - 3(2+t) + (3+t) - 3 = 0$$

$$2 + 2t - 6 - 3t + 3 + t - 3 = 0$$

$$14t = 4$$

$$t = \frac{4}{14} = \frac{2}{7}$$

$$P = \left[1 + \frac{2}{7}, 2 + \frac{2}{7}, 3 + \frac{2}{7} \right]$$

$$= \left[\frac{9}{7}, \frac{16}{7}, \frac{23}{7} \right]$$

Odchylka přímky a roviny

odchylka p přímky p a roviny σ

= úhel mezi p a t ,

t je průměrnice $ca \sigma$

a $\sigma \perp \sigma$ a $p \subset \sigma$

$$\sigma \perp r$$

$$\sigma \perp \sigma \cap p$$

$$p \subset \sigma$$

$$\alpha + \varphi = \frac{\pi}{2}$$

$$\varphi = \frac{\pi}{2} - \alpha$$

$$\cos \alpha = \frac{|\vec{u} \cdot \vec{n}_\sigma|}{|\vec{u}| \cdot |\vec{n}_\sigma|}$$

$$\cos \left(\frac{\pi}{2} - \varphi \right)$$

$$\cos \left(\varphi - \frac{\pi}{2} \right)$$

$$\sin(\varphi)$$

Odchylka přímky od roviny

$$\sin \varphi = \frac{|\vec{u} \cdot \vec{n}_\sigma|}{|\vec{u}| \cdot |\vec{n}_\sigma|}$$

Vzájemná poloha rovin

σ, τ

$$\sigma \subset \tau$$

roviny jsou totožné

$$\sigma \cap \tau = \emptyset$$

$$\sigma \parallel \tau$$

roviny jsou rovnoběžné

$$\sigma \cap \tau = p$$

roviny jsou různoběžné

$$\sigma \cap \tau = p$$

p ... průsečnice

Příklad: $\sigma: x + y + z + 1 = 0$

$$\tau: x + y + z + 2 = 0$$

$$\vec{n}_\sigma = (1, 1, 1) \quad \vec{n}_\tau = (1, 1, 1)$$

$$\vec{n}_\sigma \cdot \vec{n}_\tau = 0$$

$$0 - 1 = 0 \rightarrow \text{NR}$$

$$\sigma: x + y + z + 1 = 0 \quad \tau: x + y + z + 2 = 0 \Rightarrow \text{totožné } \sigma = \tau$$

$$0 = 0 \rightarrow \infty \text{ řešení}$$

$$\sigma: x + y + z + 1 = 0 \quad \tau: x - 2y + z = 0$$

$$\vec{n}_\sigma = (1, 1, 1) \quad \vec{n}_\tau = (1, -2, 1)$$

$$\vec{n}_\sigma \cdot \vec{n}_\tau = 0$$

$$x + y + z + 1 = 0$$

$$x - 2y + z = 0$$

$$z = t$$

$$t \in \mathbb{R}$$

$$x + y + t + 1 = 0$$

$$x - 2y + t = 0$$

$$3x + 3t + 2 = 0$$

$$x = -\frac{3}{2}t - \frac{2}{3}$$

$$-3y + 0t - 1 = 0$$

$$y = -\frac{1}{3}$$

$$A \in \sigma: -\frac{3}{2} + \left(-\frac{1}{3}\right) + 0 + 1 = 0 \quad \checkmark$$

$$A \in \tau: -\frac{3}{2} - 2\left(-\frac{1}{3}\right) + 0 = 0 \quad \checkmark$$

$$\text{Průsečnice } p: x = -\frac{3}{2}t - \frac{2}{3}$$

$$y = -\frac{1}{3}$$

$$z = t$$

$$A = \left[-\frac{3}{2}, -\frac{1}{3}, 0\right] \in p$$

Vzdálenost bodu od roviny

$$a \cdot x + b \cdot y + c \cdot z + d = 0, \quad \vec{n} = (a, b, c)$$

$$A = [a_1, a_2, a_3]$$

vzdálenost bodu A od σ :

$$l = \frac{|a \cdot a_1 + b \cdot a_2 + c \cdot a_3 + d|}{\sqrt{a^2 + b^2 + c^2}}$$

Pobud $l = 1$ a $A = [0, 0, 0]$

$$l = \frac{|0 + 0 + 0 + d|}{1} = |d|$$

$$A \text{ bod}$$

Vzdálenost přímky od roviny

$$p \perp \sigma$$

Ma smysl pouze pro přímky rovnoběžné s (ležíci v) σ .

\rightarrow vzdálenost p od σ = vzdálenost libovolného bodu h od σ .

Odchylka dvou rovin

$$p \perp \sigma \text{ a } p \perp \tau$$

$$t: \text{průsečnice } p \text{ a } \sigma$$

$$s: \text{průsečnice } p \text{ a } \tau$$

Odchylka rovin = odchylka t a s .

$$\cos \varphi = \frac{|\vec{n}_\sigma \cdot \vec{n}_\tau|}{|\vec{n}_\sigma| \cdot |\vec{n}_\tau|}$$

$$\vec{n}_\sigma, \vec{n}_\tau$$